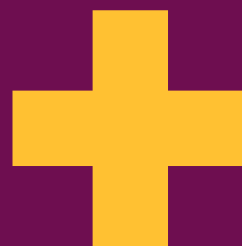


# Patientsäker tandvård med god kvalitet genom nationell digital infrastruktur

Annemieke Ålenius

Senior rådgivare till generaldirektören, avdelningschef

# Regeringsuppdrag att ta fram förslag till färdplan för genomförandet av en nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvården 2023/02689



# En nationell digital infrastruktur som skapar nytta

Digital infrastruktur är tekniska och organisatoriska resurser som stödjer informationsutbytet mellan och inom olika verksamheter och sektorer

MÅLBILD:

Bästa möjliga vård



Patient-säkerhet



Avlasta  
vårdens  
medarbetare



Jämlika  
förutsättningar



Patienten  
medskapare



FoUI för  
framtidens  
vård



Kostnads-  
effektivitet

# En reformerad nationell digital infrastruktur

- Skapar förutsättningar för:
  - ✓ bästa möjliga vård i Sverige
  - ✓ att uppfylla krav enligt EHDS
- Framtidsanpassad it-arkitektur och gemensamma tekniska standarder
- Behovsanpassad till hela ekosystemet

# Nationell digital infrastruktur

- ska kunna användas av alla aktörer
- staten ska ha ansvar för infrastrukturen

- 
- Stommen till det ekosystem som hälsodataområdet utgör
  - Använda gemensamma standarder och specifikationer
  - Modulärt uppbyggd infrastruktur

# Nationell digital infrastruktur

- ”Karta” över strukturer, områden, komponenter
  - Prioriteringar för grundläggande förutsättningar/infrastruktur
- Stöd och styrning
  - Funktionen för interoperabilitet

## Stöd och styrning

Portföljsamordning \*

Krisorganisation

Kommunikation

Juridik

Säkerhet \*

Arkitektur \*

Standard och specifikation \*

Anslutning \*

## Informations- och funktionsområden

## Åtkomst

Ombud \*

Spärr \*

Samtycke \*

Datadelningskontrakt

...

## Grunddata

Person \*

Personal \*

Organisation \*

Tjänst och utbud

Produkt

...

## Kliniskt informationsutbyte

Patientöversikt

Laboratorieanalys

Bilddiagnostik

Utskrivningsbrev

E-recept

...

## Administrativt informationsutbyte

Intyg

Remiss

Vårdplan

Bokning

Primärvårdslistning

Vårdkapacitet

...

## Säkerhet

Identitet \*

Behörighet \*

E-underskrift

Spårbarhet \*

Säkert nät

## Adressering och lokalisering

Tjänsteadressering \*

Informationslokalisering \*

## Datadelning

Delningsyta

Digital post

Digital plånbok

Nationell kontaktpunkt

Terminologi \*

## Databehandling

Databehandlingsmiljö

Transformering

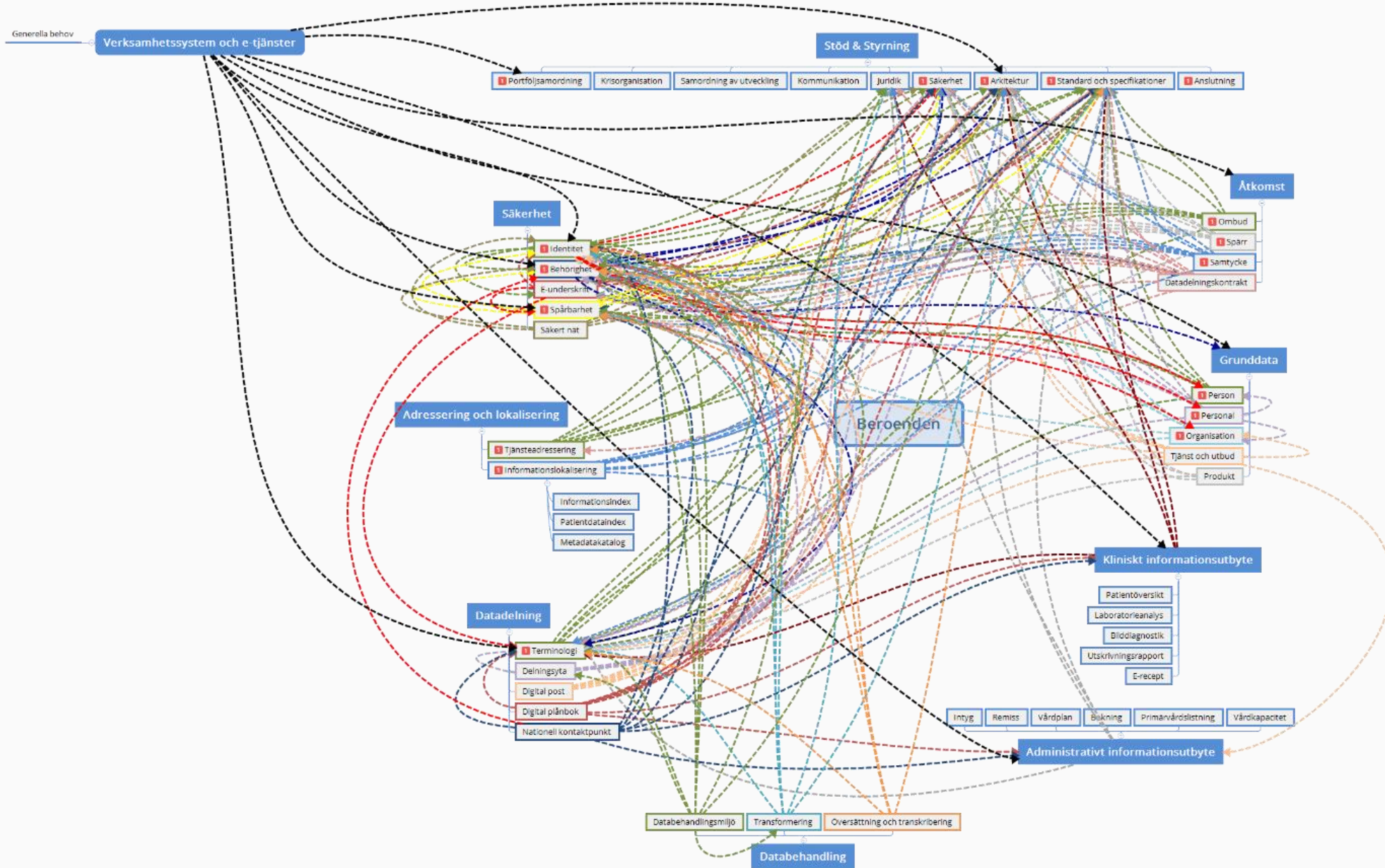
Översättning och transkribering

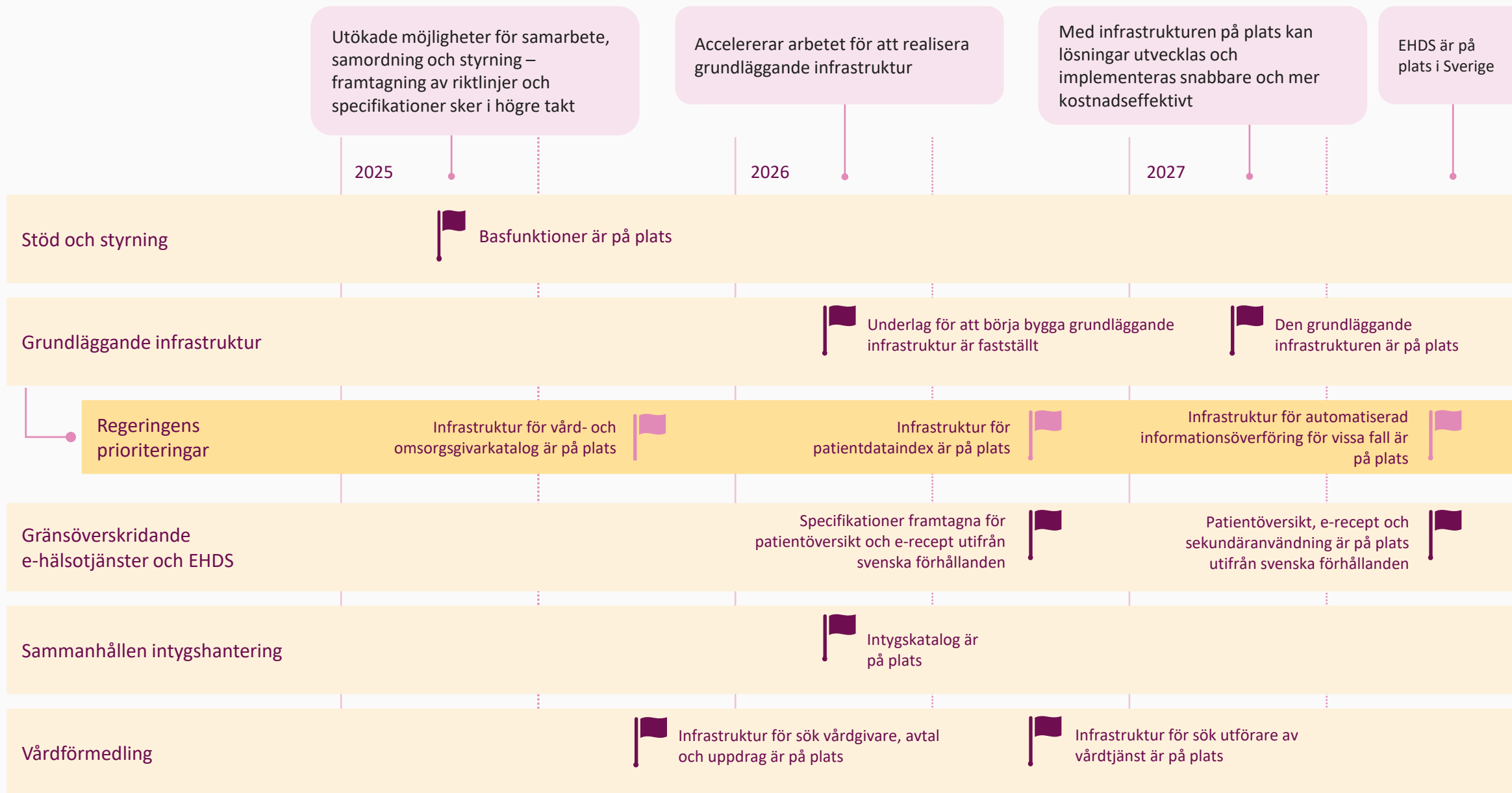
Prioriterade områden \*

# Nationell digital infrastruktur, forts.

- Den nationella digitala infrastrukturen behöver utvecklas av flera myndigheter.
- Den grundläggande förvaltningsgemensamma infrastrukturen bör i första hand utvecklas inom ramen för Ena – Sveriges digitala infrastruktur
- För sektorsspecifika delar bör i första hand E-hälsomyndigheten ansvara för utvecklingen







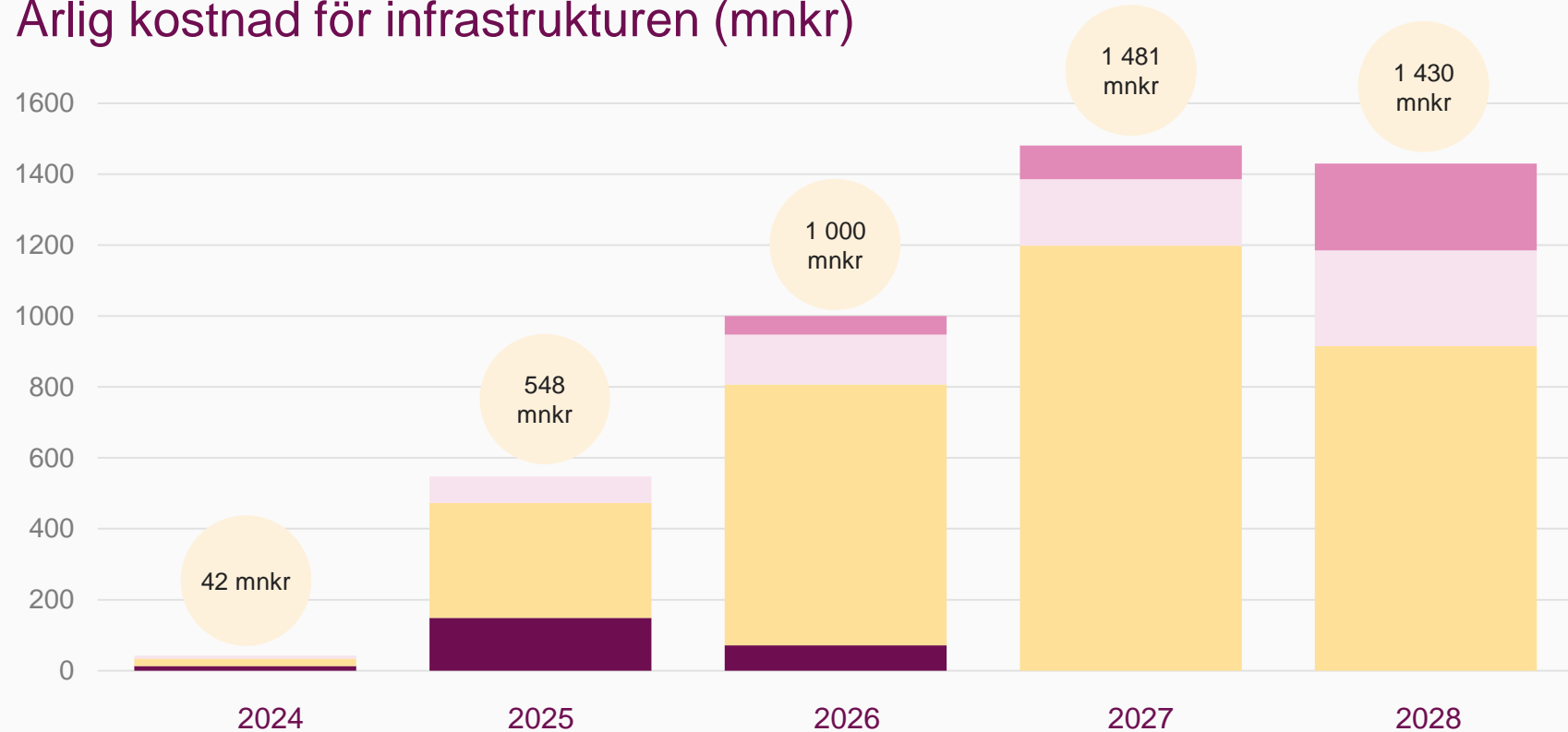
# Författningsändringar?

- Uppgiftsskyldighet
- Sekretess och dataskydd
- Personuppgiftsansvar
- Anpassningen av svensk rätt till EHDS-förordningen
- Föreskriftsrätt?

# Färdplanen och dess kostnader

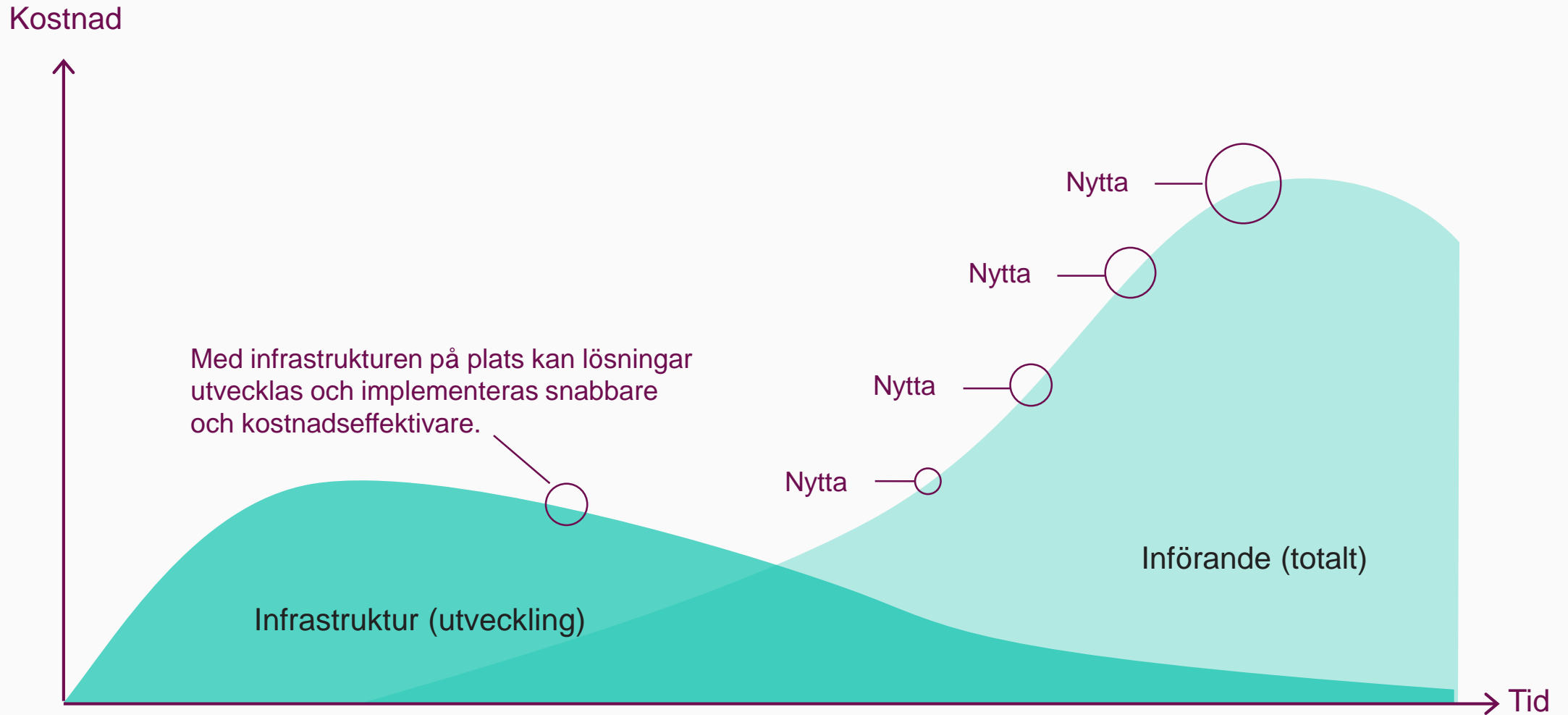
- Färdplanen (i rapporten) sträcker sig över fem år: 2024–2028 men behöver fortsätta därefter
- Inkrementellt och iterativt - milstolpar
- Scenario hög med snabbare uppskalning: kostnadsökning med cirka en halv miljard kronor om året fram till 2028 (statens kostnader)
- Breddinförande står för största kostnaderna totalt
- Uppskattningarna är behäftade med betydande osäkerhet.

## Årlig kostnad för infrastrukturen (mnr)



 Utredning	13	149	71	0	0
 Utveckling	21	324	736	1 198	915
 Förvaltning	8	75	141	188	270
 Vidareutveckling	0	0	52	95	245

# Kostnadsfördelning



# Bedömning av hur infrastrukturen kan utvecklas

## **Inera AB:**

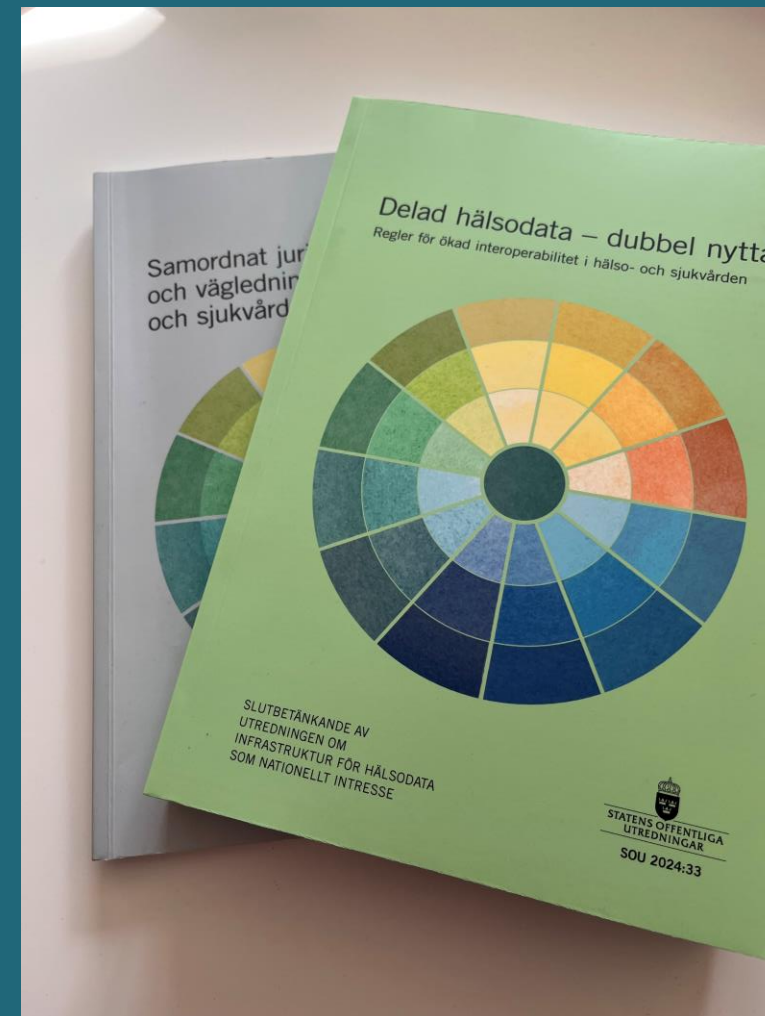
- Myndigheten ser inte anledning för staten att förvärva Inera i sin helhet
- Enstaka av Ineras tjänster, kodverk mm är av fortsatt intresse

## **Invånartjänster:**

- Informationsförsörjningen till 1177 och andra invånaringångar behöver anpassas till den nationella digitala infrastrukturen
- Behov av en statlig invånartjänst – staten större ansvar
  - Exempel tillgångstjänsten enligt EHDS-förordningen – ska kunna användas för spärr

# Delad hälsodata – dubbel nytta

Regler för ökad interoperabilitet i hälso-  
och sjukvården  
SOU 2024:33



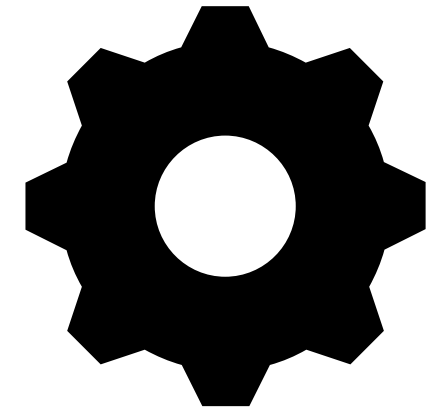


# Orsaker till dagens situation

- Kommunal självstyrelse vs nationell enhetlighet
- Valfrihet i *vilka* data som delas och *hur* data delas
- Författningsstyrning för datadelning saknas
- ”Mjuk styrning” ineffektiv och otillräcklig
- Hälsa- och sjukvård alltmer en nationell fråga – regional samordning inte tillräcklig

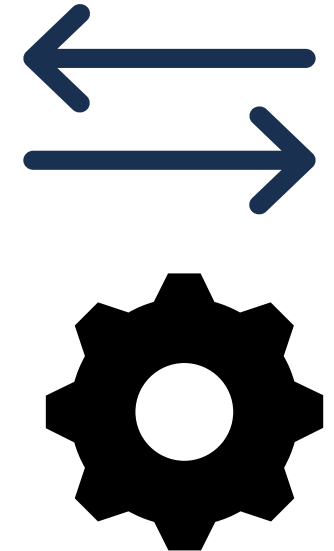
# Utredningens förslag

- E-hälsomyndigheten ska ta fram interoperabilitetslösningar
- Lösningarna ska
  - Tas fram med och involvera hela sektorn
  - Huvudsakligen bestå av API:er
  - Baseras på öppna och internationella standarder
  - Kunna bli föremål för föreskrifter



# Utredningens förslag

- E-hälsomyndigheten ska meddela föreskrifter när vårdgivare *frivilligt* delar data via SVOD
  - När vårdgivare delar data ska det göras på föreskrivet sätt
  - Skapar effektiva dataflöden mellan fler aktörer
- Marginell inskränkning i kommunal självstyrelse
  - Påverkar bara *hur* huvudmän delar data – teknisk utveckling
  - Finansieringsprincipen inte aktuell



# Utredningens förslag

- Det ska bli *obligatoriskt* för vårdgivare att dela vissa data med andra vårdgivare
- E-hälsomyndigheten ska meddela föreskrifter om *vilken* data som blir obligatorisk att dela och *hur* det ska göras
- Inskränkning i kommunal självstyrelse
  - Proportionerlig inskränkning
  - Finansieringsprincipen aktualiseras



## 1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:194) om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2008:194) om tandhälsoregister att 5 § ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

5 §<sup>1</sup>

I 3 kap. 3 § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd finns bestämmelser om vårdgivares skyldighet att lämna uppgifter om patienters tandhälsa till Socialstyrelsen och om utförd tandvård till Försäkringskassan.

I 15 c § tandvårdslagen (1985:125) finns bestämmelser om vårdgivares skyldighet att lämna uppgifter om patienters tandhälsa och om utförd tandvård enligt 8 a § andra stycket och tredje stycket 2 samma lag till Socialstyrelsen.

Försäkringskassan ska lämna de uppgifter som avses i 4 § 1 och 4 till Socialstyrelsen. Statistiska centralbyrån ska lämna de uppgifter som avses i 4 § 3 till Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om hur den uppgiftsskyldighet som avses i tredje stycket ska fullgöras. Socialstyrelsen ska vid utfärdande av sådana föreskrifter beakta de interoperabilitetslösningar för hälso- och sjukvården som tagits fram av E-hälsomyndigheten.



# Staten ska styra, vården ska prioritera



# Utredningens delbetänkande

Upplevda rättsliga hinder visar sig ofta vara rättslig osäkerhet eller rädsla att göra fel



## Förslag:

- Staten bör göra mer
- Uppdrag i instruktionen för E-hälsomyndigheten
- Stöd och vägledning
- Samlande, stödjande och pådrivande

# Tack!

